

*De weg naar wijsheid is stilte, luisteren, onthouden, oefenen en
onderwijzen aan anderen*

Van: Solomon Ibn Gabirol, dichter en filosoof (1021-1058)

TRANSFORMEREN IS SAMEN 'UITPROLEREN'

Transformatieplan
Jeugdregio
Midden-Limburg Oost

DECEMBER 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Ons plan	3
1.2 Spelregels Transformatiefonds	3
1.3 Financiële context Transformatiefonds	3
1.4 Onze aanvraag	3
1.5 Transformeren en kosten reduceren: contradictie of kans?	3
1.6 Opzet plan	3
2. Visie op en context transformatie	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Regionale ontwikkelingen en herijking opdrachtgever- en opdrachtnemerschap	5
2.3 Leertraject Contractering vanuit ondersteuningsteam Zorglandschap Jeugd	6
2.4 Voorlopig resultaat	6
2.5 Vervolg	7
3. Beoordelingscriteria Transformatiefonds	8
3.1 Inleiding	8
3.2 Expertteam Complexe Casuïstiek	8
3.3 (Proces) afspraken over de aanpak van wachtlijsten en wachttijden	8
3.4 Meerjarige inkoopcontracten	8
3.5 Inkoopcontracten consequent vertaald in uitvoeringsvarianten programma I-SDomein	9
3.6 Visie op de doorontwikkeling van de lokale teams	9
4. Inhoudelijke versnelling transformatie	10
4.1 Inleiding	10
4.2 Transformatie-impulsen rijk/VNG en Midden-Limburg Oost	10
4.2.1 <i>Geweld hoort nergens thuis</i>	10
4.2.2 <i>Kansrijk Start</i>	10
4.2.3 <i>Programma Scheiden zonder Schade vanuit ministerie J&V</i>	10
4.2.4 Academische Werkplaatsen Jeugd (ZonMw)	10
4.3 Beter toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen	11
4.4 Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien	12
4.5 Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen	13
4.6 Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden	13
4.7 Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt	14
4.8 Investeren in vakmanschap	15
4.9 Pilots transformatie Midden-Limburg Oost	15
4.9.1 Uitgangspunten	15
4.9.2 (Plaats van) pilots in de keten	16
4.9 Ontsluiten van kennis en resultaten transformatie	17
Bijlage 1 Gegevens regio Midden-Limburg Oost en beoordelingscriteria	18
Bijlage 2 Uitwerking Pilots	19
2.1 Gestarte pilots Midden-Limburg Oost	19
2.1.1 Pilot <i>Buurtgezinnen</i>	19
2.1.2 Pilot <i>JIM-aanpak / InVerbindingsteam</i>	20
2.1.3 Pilot <i>Back on Track</i>	22
2.2 Pilots in verkenning in Midden-Limburg Oost	23
2.2.1 Pilot <i>Ace Based Community interventies</i>	23
2.2.2 Pilot <i>Toegang gedwongen kader: 1G1P en Meer vertrouwen, minder controles</i>	25
2.2.3 Pilot <i>Kwetsbare jongeren 18-/18+ (met of zonder LVB)</i>	27

1. Inleiding

1.1 Ons plan

Voor u ligt het plan "Transformeren is samen uitproLeren" van de regio Midden-Limburg Oost (gemeenten Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond) voor de werkjaren 2018, 2019 en 2020. Zij dient dit plan in naar aanleiding van en doet een beroep op het beschikbaar gestelde transformatiebudget: voor de periode 2018 tot en met 2020 is jaarlijks € 36 miljoen beschikbaar voor 42 jeugdregio's. Het gaat in totaal om een bedrag van € 108 miljoen, waarvan € 54 miljoen door gemeenten (VNG) en € 54 miljoen door het Rijk ter beschikking is gesteld.

1.2 Spelregels Transformatiefonds

Voor de totstandkoming van deze aanvraag heeft deze jeugdregio de door het ministerie VWS en VNG uitgevaardigde "[Spelregels Transformatiefonds](#)" gehanteerd. En wel op een zodanige wijze dat ze enerzijds laat zien dat ze voldoet aan de gestelde eisen en anderzijds vooral de inhoudelijke plannen binnen de landelijke en regionale context ontvouwt. Op deze wijze laten we zien dat de vernieuwing van het jeugdhulpstelsel naast de al gevoerde en te voeren inspanningen samen met de veldpartijen een extra impuls in onze regio opleveren voor de benodigde transformatie.

1.3 Financiële context Transformatiefonds

In de 'Spelregels Transformatie Fonds' staan de middelen benoemd en de wijze waarop deze verdeeld worden over 42 regio's. Deze financiële verdeling van het transformatiefonds voor de jeugdregio Midden Limburg Oost in 2018, 2019 en 2020 op basis van 42 gehonoreerde transformatieplannen is € 235.169,- per jaar (o.b.v. 29.015 jeugdigen van 0 t/m 22 jaar). In totaal komt dat neer op € 705.507,- .

1.4 Onze aanvraag

Deze jeugdregio, in concreto de wethouders jeugd van de 4 gemeenten, verzoekt het ministerie van VWS en de VNG via de decembercirculaire van 2018 in totaal € 705.507,- ter uitvoering van dit plan aan de gemeente Roermond (als beheerder voor de jeugdregio Midden-Limburg Oost) uit te keren. Indien er meer middelen beschikbaar blijken te zijn na beoordeling van de plannen en/of als anderen jeugdregio's minder vragen dan vooraf ingecalculeerd, dan komt deze jeugdregio graag voor een hogere uitkering in aanmerking. De specifieke pilots en de benodigde instrumenten voor de transformatie gaan de berekende middelen van € 705.507,- te boven. Onze regio is ambitieus, heeft een tekort aan middelen waardoor innovatiemiddelen minder beschikbaar zijn en staat voor gelijksoortige inhoudelijke en inkooptechnische opgaven als een grotere regio. Het te vergeven budget is gebaseerd op jeugdige inwoners i.p.v. de kosten die een dergelijke operatie altijd met zich mee brengen.

1.5 Transformeren en kosten reduceren: contradictie of kans?

Voor de goede orde vermelden we bij deze aanvraag dat Midden-Limburg Oost (2^e kleinste jeugdregio in het land) samen met andere jeugdregio's in Limburg¹ en met de veldpartijen hard is/wordt gewerkt om een zodanig zorglandschap vorm te geven dat er binnen enkele jaren kwalitatief goede en betaalbare jeugdhulp ontstaat. Zowel binnen de jeugdhulp als vooral binnen het sociaal domein als geheel en de aanpalende beleidsterreinen. Een en ander is geen sinecure: bij de gemeenten Roerdalen en Roermond is de afgelopen jaren geconstateerd dat de inkomsten onvoldoende zijn om de vraag naar jeugdhulp te dekken. Inmiddels hebben beide gemeenten daartoe een beroep op het Fonds Tekortgemeenten gedaan. Met de gevraagde middelen zullen de tekorten nu en in de toekomst niet oplossen, mits onze inzet leidt tot een wederzijds commitment over "wie wat wanneer doet met welk resultaat en tegen welke prijs" om de tekorten binnen het sociaal domein in het algemeen en binnen de jeugdhulp in het bijzonder terug te dringen.

1.6 Opzet plan

De wijze waarop we als regio de contradictie c.q. kansen qua proces aanpakken, beschrijven we in hoofdstuk 2. Hierbij hebben en houden we oog voor zowel de landelijke ontwikkelingen als de actielijnen uit het [Actieprogramma Zorg voor Jeugd](#) en voegen deze waar nodig en gewenst in. In hoofdstuk 3 geven we antwoord op de criteria die zijn gesteld in "[Spelregels Transformatiefonds](#)". Hiervoor hebben we tevens de meegestuurde bijlage gebruikt en als bijlage 1 ingevoegd.

¹ Gezamenlijke inkoop van JeugdzorgPlus, Gecertificeerde Instellingen, Crisisopvang, Pleegzorg (middels provinciale werkgroep), Veilig Thuis, e.d.

De extra impulsen middels de middelen uit het Transformatiefonds lichten we in hoofdstuk 4 toe. De exacte uitwerking van de zes pilots (waarvan er drie inmiddels zijn gestart en drie zich in de verkennende fase bevinden), hebben we in de bijlagen opgenomen. En we geven weer hoe we de (tussentijdse) resultaten willen ontsluiten. Tot slot geven wij onze contactgegevens in het formulier (zie bijlage 1) van gegevens en beoordelingscriteria door, zodat bij vragen vertegenwoordigers van het ministerie VWS en de VNG inlichtingen kunnen inwinnen.

Uitgaande van een positieve beoordeling van deze aanvraag o.b.v. ons ambitieuze plan², verblijven met dank en hoogachting,

Mw. M. Bruijsten, wethouder Echt-Susteren
Dhr. M. Wilms, wethouder Maasgouw
Mw. E. Cuijpers, wethouder Roerdalen
Mw. M. Smitsmans, wethouder Roermond

Jeugdregio Midden-Limburg Oost.

² Dit plan is voor 1 oktober 2018 ingediend. Begin december heeft deze regio vernomen dat de stuurgroep Zorg voor Jeugd instemt met het plan en middelen ter beschikking gaat stellen.

2. Visie op en context transformatie

2.1 Inleiding

Onze gemeenten blijven onverminderd streven naar de combinatie van (verhoogde) kwaliteit en betaalbaarheid. Vanuit het oogpunt dat (potentiële) kwetsbare kinderen, jongeren en gezinnen inzet van de gemeenten en haar veldpartijen mogen verwachten en daar een beroep op kunnen (blijven) doen. Dat doen ze vanuit de inmiddels opgedane ervaring dat het sociaal domein vraagt om een verandering van:

- denken in klanten naar denken in mensen
- producten en prestaties naar oplossingen en resultaten
- denken in afzonderlijke domeinen naar realiseren van meer samenhang
- beheersen en controleren naar samen leren en ontwikkelen
- 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'
- verkokerd werken naar een integrale werkwijze

2.2 Regionale ontwikkelingen en herijking opdrachtgever- en opdrachtnemerschap

Midden-Limburg Oost en Midden-Limburg West zijn als 2 jeugdregio's ruim voor aanvang van meerdere decentralisaties met elkaar de inrichting en inkoop van een kwalitatief en betaalbaar jeugdstelsel vorm gaan geven. Ze hebben onder meer met deze 7 gemeenten het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) laten inrichten, met de taken preventie, basishulp en toegang jeugdhulp/indicatiestelling. Met meerdere jeugdregio's is beleid en inkoop van bovenregionale voorzieningen vormgegeven, dan wel zijn provinciale werkgroepen ingericht om specifieke functies te continueren en te verbeteren.

Dit leidde ertoe dat de meeste organisaties en gemeenten in het sociaal domein hun inkoopprocedure, administratie en kostprijsmodel op orde hadden. Beschikkingen en facturen zijn uitgewisseld. Deze prestatie is gehonoreerd met de hoogste i-sociaal domein A- status.

Eind 2015 en 2016 werd echter duidelijk dat de ingezette koers op het gebied van inrichting, inkoop en inhoud de gestegen vraag naar jeugdhulp niet gedekt kon worden uit de rijksinkomsten. Voor de ene regio (Midden-Limburg Oost) was dat sterker merkbaar dan de andere (Midden-Limburg West). Beide regio's hebben er in 2017 voor gekozen regionale accenten qua beleid en versnelling op transformatie-onderdelen voor te bereiden. In 2018 is qua inkoop ook er verschil opgetreden tussen de regio voor keuze van het bekostigingsmodel.

De gemeenten hebben in hoge mate geïnvesteerd in de relatie met haar aanbieders. Midden-Limburg Oost heeft in concreto met veldpartijen (Wmo, Jeugd, Toegang) en gemeente Roermond medio 2016 het ZorgInnovatiePlatform (ZIP) opgericht (waar alle gemeenten in regio Midden-Limburg Oost inmiddels bij zijn aangesloten). De leden van het platform hebben de intentie om hun samenwerking op het terrein van het niet in concurrentie zijnde welzijns- en zorginfrastructuur in Midden-Limburg Oost voor de transformatieperiode 2016-2020 te intensiveren en in goed overleg met andere samenwerkingspartners verder vorm en inhoud te geven. Voor het bereiken van de inhoudelijke transformatiedoelen beschouwen zij die intentie als een noodzakelijke voorwaarde.

Daarnaast heeft de jeugdregio Midden-Limburg Oost medio 2017, naast het beleidsplan Midden-Limburg Jeugd het transformatieplan '*Doorbreek de cirkel, in regio*' opgesteld. Hierin staat met name wat deze gemeenten lokaal en regionaal extra op inhoud in 2017 wil voorbereiden en in 2018 en 2019 wil uitvoeren. In 2018 zijn alle partijen opnieuw gecontracteerd volgens de 'p x q' methode. Tevens kreeg het CJG opdracht naast het verlenen van toegang ook scherper de indicaties te monitoren. Werkende weg realiseerde we, met scherp oog op de stijgende kostenontwikkeling, de prille aanvang van goede pilots begin 2018 en beter inzicht in de data, dat ook deze maatregelen onvoldoende antwoord gaan bieden op de gestelde missie. De situatie vroeg van alle betrokkenen een ander samenspel, met nieuw gedrag, andere vaardigheden en andere spelregels.

2.3 Leertraject Contractering vanuit ondersteuningsteam Zorglandschap Jeugd

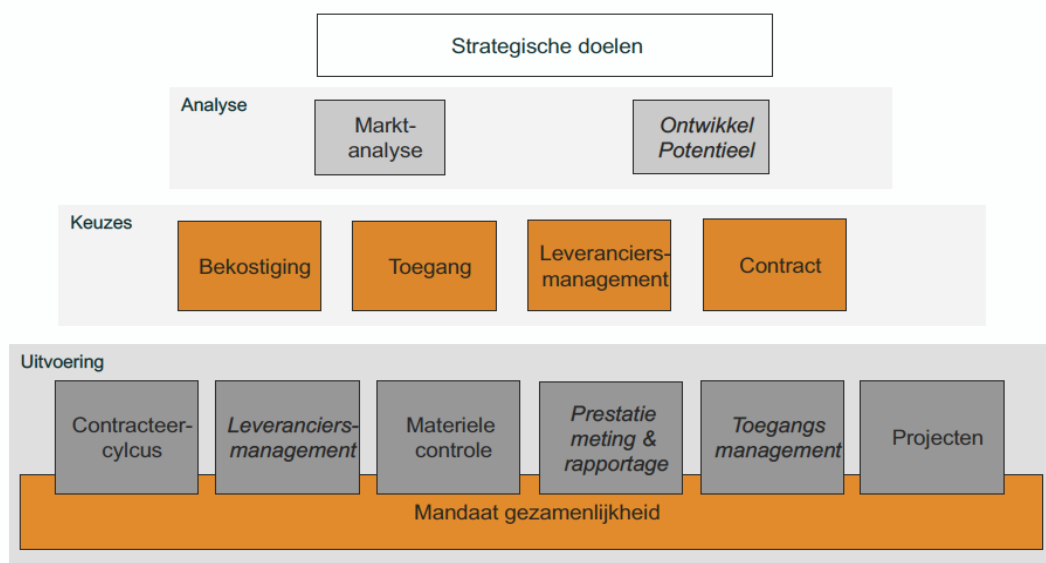
Samen met de regio-ambassadeur van het ondersteuningsteam Jeugd (voor alle jeugdregio's in Limburg) is nagedacht over een mogelijke insteek in combinatie met het inmiddels goede gerealiseerde partnerschap in het ZIP. Zij wees op het komend *leertraject Contractering*. De jeugdregio heeft vanwege beschreven complexiteit een verzoek gericht aan het ondersteuningsteam Zorglandschap Jeugd om te participeren in dat '*Leertraject Contractering*', uit te voeren door het Bureau EHdK. Gemeenten, jeugdhulpaanbieders en het rijk bundelen binnen dit team Zorglandschap de krachten om een grote maatschappelijke opgave te realiseren: de jeugdhulp dichterbij de leefwereld van het kind en het gezin te brengen. Het Zorglandschap Jeugdhulp heeft positief gereageerd op ons verzoek en is in Midden-Limburg Oost en in 4 andere jeugdregio's (waaronder ook Noord-Limburg) in april 2018 gestart.

Dit aanbod kwam voor ons precies op het moment dat we het omvangrijke en beleidsrijke inkooptraject Jeugd en Wmo 2018 achter de rug hadden. En wij, parallel aan de doorontwikkeling van ons nieuwe inkoopstelsel, ons aan het heroriënteren waren hoe wij het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap anders/beter/slimmer en in samenspraak met aanbieders verder vorm willen geven. Deze aanbieders drongen daar ook expliciet op aan. Gegeven de oprichting van het ZorgInnovatiePlatform (ZIP) kon deze oproep ook direct een vervolg krijgen.

2.4 Voorlopig resultaat

In de eerste fase van het leertraject is kennis gemaakt met onderstaand model (april t/m juni). De strategische doelen zijn geformuleerd en het bureau EDhK heeft met functionarissen van het beleids- en inkoopteam de marktanalyse gemaakt. In de tweede fase (juli t/m sept) heeft het bureau studie verricht naar de ingezette ontwikkeltrajecten en via interviews en werkgroepen (met vertegenwoordigers van gemeenten en aanbieders in voorliggend veld, toegang en aanbieders van jeugd en Wmo) ontwikkelpotentieel blootgelegd. Deze resultaten zijn gepresenteerd aan de deelnemers van het ZIP en de functionarissen van gemeenten.

INHOUD LEERGANG | Het model is gericht op het formuleren van de inkoopstrategie jeugdhulp, voordat verdere uitwerking plaatsvindt

2.5 Vervolg

Tijdens de ZIP-bijeenkomst begin september 2018 zijn de voorlopige uitkomsten van de werkgroepen gepresenteerd. Gezamenlijk is geconcludeerd dat:

- De genoemde knelpunten - hoewel herkenbaar en niet nieuw – aangepakt moeten worden;
- De knelpunten zich focussen op jeugd tot en met 27 jaar;
- De aangedragen verbeteroplossingen moeten worden uitgewerkt en geïmplementeerd;
- Meer nodig is om het doel – kwalitatieve zorg en ondersteuning binnen de budgettaire kaders- te realiseren;
- Een heidag waar mogelijke voorstellen om dit doel te realiseren worden besproken een goede vorm is om gezamenlijk concrete stappen te zetten.

Tijdens deze bijeenkomst is commitment binnen het ZIP verkregen om in het najaar van 2018 in ieder geval:

1. Te verkennen wat er aanpast dient te worden aan de inkoopstrategie per 1/1/2020.
2. Te starten met de uitwerking van de volgende verbeteroplossingen:
 - Een uniforme wijze en/of instrument van triageren;
Doel: verbeteren van inschatting, volgordelijkheid en integratie van leefdomeinen en benodigde ondersteuning.
 - De inrichting van een intake team als filter voor de inzet van weinig voorkomende / hoog gespecialiseerde (residentiele) zorg;
Doel: verminderen van de inzet van schaarse en dure residentiele zorg en vergroten van de inzet van alternatief ambulant aanbod.
 - Vergroten en verbeteren van de samenwerking met voorliggende voorzieningen;
Doel: normaliseren van de zorg, verbeteren van bekendheid van het aanbod, verbeteren van de samenwerking tussen alle hulpverleners in een gezin.
 - De inrichting van een out-take team om een snellere uitstroom van verblijf te realiseren;
Doel: verminderen van de verblijfsduur, verbeteren van de aansluiting op alternatief (ambulant) aanbod.

Op basis van het resultaat tot nu toe, wordt tot het eind van het jaar door gemeenten en EDhK scenario's voor de inkoopstrategie voorbereid, wordt begin november met een selectie uit de toegang en aanbieders in de jeugdhulp het ontwikkelpotentieel ingekleurd en de keuzes vanuit de gemeenten op bekostiging, toegang, leveranciersmanagement en contract voorgelegd voor commentaar en extra voorstellen gedaan. Een en ander wordt ook meegenomen in het traject totstandkoming *Beleidsplan 2020-2024 Jeugd en Wmo van de regio Midden-Limburg Oost*.

Kortom, de volgende punten zijn leidend bij het vervolg op dit transformatietraject:

1. Een herbezinning op de samenwerking met externe partners gebaseerd op wederzijds commitment en een gedeelde verantwoordelijkheid voor de te bereiken resultaten, kwaliteit en het budgettaire kader met als resultaat meerjarige afspraken met (een beperktere groep) aanbieders te maken die de transformatie verder in de gedefinieerde resultaten omzetten.
2. Data gedreven werken; hoe kunnen data en de daarbij behorende beleidsinformatie ons helpen om voor de komende jaren gerichte inhoudelijke keuzes te maken;
3. Implementatie van integrale afweging van ondersteuningsvragen in het sociale domein en
4. Aan de slag met Social Impact Bond Jongvolwassenen (i.s.m. [het NJi](#) en [Social Finance NL](#)). Voor dit laatste is inmiddels een plan van aanpak opgesteld. Medio september 2018 zijn de voorbereidingen gestart.

De in dit plan gepresenteerde pilots maken hier onlosmakelijk onderdeel van uit. Drie pilots zijn begin 2018 gestart en zijn in de analyse van het Leertraject als zinnige verbetertrajecten beoordeeld. De drie andere pilots zijn in verkenning en krijgen parallel en in verbinding vorm, zodat tussentijds beter richting gegeven kan worden aan de inkleuring van deze pilots.

3. Beoordelingscriteria Transformatiefonds

3.1 Inleiding

De gestelde criteria behorend bij de spelregels om in aanmerking te komen voor het transformatiebudget voldoen in alle gevallen voor de regio Midden-Limburg Oost. Direct nadat duidelijk was dat de decentralisaties van de Wmo en Jeugdwet een feit was, is er door 7 Midden-Limburgse gemeenten gestart met:

- De inrichting van het I-Sociaal Domein. Vrij snel stond de inrichting, konden aanbieders snel beschikken over de middelen bij start of na geleverde zorg (dbc's) en kon data-opbouw -te benutten bij beleid- vormgegeven en benut worden;
- De contractering van partners in de jeugdhulp (zowel aanbesteding als subsidiering). Deze was vrij snel duidelijk en ingeregeld. Twee zorgaanbieders in het segment J&O zijn tot 2017 gesubsidieerd en daarna aanbesteed;
- In 2014 is het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) gevraagd het Centrum Jeugd en Gezin in te richten, met (meerdere) teams in de lokale gemeenschap van de 7 ML-gemeenten. De koppeling aan het AMW was gegeven de gedachte 1Gezin, 1Plan, 1 Regisseur bepalend.

Deze goede start van de inrichting heeft er mede toe bijgedragen dat de eisen op ondergenoemde criteria op orde zijn en voor wat betreft de regionale visie op de lokale teams een doorontwikkeling kan plaatsvinden. Op basis van de evaluatie naar aanleiding van het *ondersteuningsprogramma Jeugdbescherming en jeugdreclassering*, is begin 2018 gestart met de voorbereidingen Gecertificeerde Instellingen niet meer in te kopen d.m.v. aanbesteding per 2019, maar te gaan subsidiëren. Dat komt de continuïteit van te leveren taken ten goede.

3.2 Expertteam Complexe Casuïstiek

In Midden-Limburg Oost is sinds december 2017 bij bestuurders van toegang en aanbieders en de gemeenten commitment over de oprichting van een regionaal expertteam voor complexe zorgvragen. In januari 2018 zijn experts uit de (vrijwillige en gedwongen) toegang en aanbieders uit de segmenten J&O, J-GGZ en J-LVB onder leiding van de regio gestart met de inrichting en behandelen van oude casuïstiek. Vanuit Midden-Limburg Oost is aan de andere jeugdregio's in Limburg gevraagd aan te haken. In Zuid-Limburg was al een actieteam paraat. Samenvoegen was extra belastend. Zij hebben contracten met andere aanbieders en de toegang is anders georganiseerd.

In juni 2018 heeft Midden-Limburg West haar specialistenteam geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten wenst zij samen met Midden-Limburg Oost het gerealiseerde expertteam in het najaar 2018 door te ontwikkelen (zowel qua reikwijdte als aanpassingen na eerste ervaringen). De voorbereidingen zijn daarvoor in volle gang. Deze samenvoeging is snel en makkelijk te realiseren, omdat de leden van het expertteam in beide regio's werkzaam zijn. Afgesproken is dat zodra er sprake is van bespreking van een casus van een jeugdige uit één van de gemeenten van Midden-Limburg West, deze direct door het huidige team wordt besproken.

In onze regio achten we een expertteam een tussentijdse oplossing voor jeugdigen die tussen wal en schip dreigen te raken. Bij een goede doorontwikkeling van de jeugdhulpketen, met name op het snijvlak van vroegsignalering, toegang, triage en lerend vermogen en interventies verbeteren, is de aanname dat vragen bij complexe problemen in een eerder stadium beantwoord kunnen worden.

3.3 (Proces) afspraken over de aanpak van wachtlijsten en wachttijden

In contracten met de aanbieders voor gespecialiseerde jeugdhulp zijn sluitende (proces)afspraken gemaakt, zodat jeugdigen en gezinnen tijdig passende hulp ontvangen en professionals een handelingsperspectief wordt geboden indien zij de professionele inschatting maken dat het onverantwoord is om langer te wachten met het bieden van hulp. Ieder kwartaal wordt structureel in contractgesprekken gemonitord in hoeverre er knelpunten zijn.

3.4 Meerjarige inkoopcontracten

Midden-Limburg Oost heeft meerjarencontracten afgesloten. Voor een goede doorontwikkeling van deze wijze van contracteren, bieden de uitkomsten van het *leertraject Contractering* (zie hoofdstuk 2) per 1-1-2020 een aangepast model t.o.v. het huidige. De voorbereidingen daarvoor zijn in volle gang waarbij een deel van de gecontracteerde aanbieders zijn betrokken (met een gezamenlijke gecontracteerd budget van meer dan 60% van totale uitgaven van de regio). Ook de toegang en diverse voorliggende voorzieningen denken mee over de gewenste ontwikkeling, zodat men in samenhang kan transformeren.

3.5 Inkoopcontracten consequent vertaald in uitvoeringsvarianten programma I-SDomein

De regio Midden-Limburg Oost heeft de A-status op dit vlak verkregen. Dit betekent zij en de jeugdhulpaanbieders op een veilige manier gegevens met elkaar uitwisselen, vermijdbare administratieve lasten beperken en er een waarborg is dat publiek geld rechtmatig wordt besteed.

3.6 Visie op de doorontwikkeling van de lokale teams

In hoofdstuk 1 is benoemd wat de regionale visie op en welke maatregelen in het najaar van 2018 worden voorbereid om een betere aansluiting en integrale afweging te bewerkstellingen bij de toegang. Deze doorontwikkeling achten we van groot belang en is essentieel voor een goed functionerend jeugdhulpstelsel. Naast deze doorontwikkeling binnen de jeugdhulpketen, wordt ook in een van de gemeente een betere aansluiting en 3D integrale afweging voorbereid en is een voorbeeld voor de andere gemeenten. Hierbij is ook het CJG en Algemeen Maatschappelijk Werk naast de zorgteams (Wmo), wijkteams en teams van Sociale Zaken betrokken. Waar mogelijk wordt direct een en ander op elkaar aangesloten, dan wel instrumenten daarvoor gedeeld.

4. Inhoudelijke versnelling transformatie

4.1 Inleiding

Zoals beschreven was Midden-Limburg Oost al gestart met de versnelling van de transformatie nadat 2 jaar na de transitie bleek dat er inhoudelijk en financieel geen zicht- en voelbare verandering was. De eerste twee jaar na decentralisatie was vooral gericht op inrichten van het apparaat, contractering en relatie-opbouw. Aan de hand van de actielijnen – en punten van het Programma Zorg voor Jeugd, die we allen onderschrijven, lopen we de al ingezette punten van vóór of in 2018 langs. Niet uitputtend, de belangrijkste ontwikkelingen worden genoemd. Op deze manier maken we inzichtelijk welke regionale stappen al zijn ondernomen. Deze zijn overigens bovenop de 4 preventie-arrangementen en specifieke lokale projecten en dienstverlening. Tot slot benoemen we de zes pilots in § 4.9, omdat alle pilots bij elkaar en iedere pilot afzonderlijk betrekking heeft op meer actielijnen. Een daarvan is niet direct op een van onderstaande ambitie terug te voeren en komt in § 4.9 ook uitvoerig aan de orde.

4.2 Transformatie-impulsen rijk/VNG en Midden-Limburg Oost

De regio heeft kennisgenomen van het ambitieuze Actieprogramma Zorg voor de Jeugd. Daarbinnen en daarnaast lopen meerdere programma's zoals '*Kansrijke start*' voor kinderen in de leeftijd van min negen maanden tot 4 jaar, '*Geweld hoort nergens thuis*' en '*Scheiden zonder schade*'.

4.2.1 *Geweld hoort nergens thuis*

Het meerjarenprogramma '*Geweld hoort nergens thuis*' ondersteunt gemeenten en regio's om de inhoudelijke ambities uit dit plan en 'dat wat werkt' op regionale schaal te organiseren en te consolideren door het beschikbaar stellen van middelen voor het aanstellen van een regionaal projectleider. Ambitie van het programma is huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen, de schade van geweld te beperken en de cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie, duurzaam te doorbreken. Via de centrumgemeente Venlo is onlangs een projectleider aangesteld. Zij houden ons op de hoogte van de te nemen stappen. Vanuit het NJi wordt ook ondersteuning geboden en Midden-Limburg Oost heeft daarmee de afgelopen jaren goed contact opgebouwd.

4.2.2 *Kansrijk Start*

Minister Hugo de Jonge van VWS heeft onlangs in Tilburg het startschot gegeven voor het landelijk actieprogramma *Kansrijke Start*. Het programma moet de samenwerking tussen wijkteams, de verloskundige zorg, de kraamzorg en de jeugdgezondheidszorg verbeteren. De voorlichting over anticonceptie en het bevorderen van een gezonde zwangerschap zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. De beleidsadviseur van Midden-Limburg Oost met preventie en jeugdgezondheidszorg in zijn takenpakket was bij de lancering van het programma aanwezig en houdt korte lijnen in het land om ontwikkelingen en dergelijke bij te houden. In de regio zijn meerdere ondersteuningsvarianten gestart die op deze doelgroep betrekking hebben, zoals '*Moeders voor Moeders*' en '*Voorzorg*'.

4.2.3 *Programma Scheiden zonder Schade vanuit ministerie J&V*

Voor de zomer hebben functionarissen van het ministerie van J&V in de J42 uitleg gegeven over het Programma '*Scheiden zonder Schade*'. Naast het delen van informatie zoeken ze ook pilotregio's. Midden-Limburg Oost zal niet deelnemen, omdat in Limburg het '*Uniform hulpaanbod*' al van start is gegaan. Deze pilot wordt door het ministerie als een van de goede voorbeelden op dit vlak aangemerkt. Kinderrechters monitoren bij (v)echtscheidingszaken sneller en actiever de opvolging van de afspraken die tussen ouders zijn gemaakt.

4.2.4 *Academische Werkplaatsen Jeugd (ZonMw)*

In het land zijn inmiddels 13 Academische Werkplaatsen actief. Zie voor meer informatie het [overzicht](#) bij ZonMw.

Op de website is te lezen dat "*De werkplaatsen zetten hun ervaring voort in het ZonMw-programma [Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd \(2015–2020\)](#). ZonMw financiert regionale werkplaatsen die gemeenten en praktijkorganisaties ondersteunen bij de transformatie in de jeugdsector. ZonMw zet zich er voor in dat de kennis voor alle gemeenten beschikbaar komt.*"

Midden-Limburg Oost gemeenten, toegang en aanbieders willen graag leren van de resultaten van deze Werkplaatsen. Via de regio-ambassadeur ondersteuningsteam Zorglandschap Jeugd is echter ook het signaal met ZonMw gedeeld dat een actievere werkwijze helpt om zowel de samenwerking in de regio te verhogen en

te werken aan specifieke pilots. Met als mogelijk resultaat om vanaf 2020 te starten met een werkplaats vanuit deze regio (i.s.m. andere regio's).

Vanuit de gemeente Roermond is aan deze regio-ambassadeur gevraagd om in haar rol als voormalig projectleider Jeugd en adviseur van deze gemeente, de kennis van Academische Werkplaatsen in ieder geval te gaan ontsluiten en een shifting te maken van resultaten die aansluiten op het ontwikkelpotentieel uit het Leertraject. Als regio-ambassadeur stelt ze deze informatie ook beschikbaar aan de andere Limburgse regio's, met als doel ook hen te ondersteunen en mogelijke verbindingen tussen de regio's, en met name de inhoud en leereffect, te duiden.

4.3 Beter toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

Hieronder vermelden we de ambities van het rijk, gepresenteerd in actielijn 1 van het Actieprogramma Zorg voor Jeugd en de acties die zijn ondernomen in Midden-Limburg Oost.

- Ambitie: Kinderen en gezinnen moeten weten waar ze voor hulp terecht kunnen en tijdig passende hulp ontvangen. Binnen elke regio is of komt daarom helderheid over wat je van een lokaal team en de toegang mag verwachten.

Actie MLO:

1. De bekendheid van het CJG neemt met de jaren toe en de tevredenheid over de beschikbaarheid en bereikbaarheid is voldoende tot goed te noemen.
 2. Binnen de toegang besteden we extra en specifieke aandacht aan het eerstelijns-medisch domein. Op Midden Limburg-niveau is een bestuurlijk overleg ingericht met vertegenwoordigers van de gemeenten, huisartsen, CJG en [Medita](#). Om er mee voor zorg te dragen dat er goede samenwerking is tussen het CJG en huisartsen, de verwijzing van huisartsen naar de J-GGZ (meer dan 80%) kritischer door huisartsen beoordeeld worden en de verantwoordelijkheid voor kwalitatief betaalbare jeugdhulp van allen is, is een werkagenda opgesteld. Zowel regionale acties (spiegelinformatie, aansluiten van CJG op Zorgdomein artsen, e.d.) als lokale initiatieven (Pilot POH Jeugd, informatiebijeenkomsten, CJG in spreekkamer van huisartsenpraktijk e.d.) zijn hierin opgenomen.
 3. Binnen het Leertraject Contractering is afgesproken dat per 1-1-2019 is voorbereid:
 - a. Een uniforme wijze en/of instrument van triageren;
Doel: verbeteren van inschatting, volgordelijkheid en integratie van leefdomeinen en benodigde ondersteuning.
 - b. De inrichting van een intake team als filter voor de inzet van weinig voorkomende / hoog gespecialiseerde (residentiele) zorg is;
Doel: verminderen van de inzet van schaarse en dure residentiele zorg en vergroten van de inzet van alternatief ambulant aanbod.
 - c. Vergroten en verbeteren van de samenwerking met voorliggende voorzieningen;
Doel: normaliseren van de zorg, verbeteren van bekendheid van het aanbod, verbeteren van de samenwerking tussen alle hulpverleners in een gezin.
 - d. De inrichting van een out-take team om een snellere uitstroom van verblijf te realiseren;
Doel: verminderen van de verblijfsduur, verbeteren van de aansluiting op alternatief (ambulant) aanbod.
- Ambitie: Kinderen met problemen ondersteunen we met een mentor uit het eigen netwerk: bijvoorbeeld een JIM (Jouw Ingebrachte Mentor), een 'maatje' of coach, iemand die er voor ze is en die ze vertrouwen.

Actie MLO:

1. In mei 2017 is Levi van Dam van de stichting JIM en een JIM-ster uitgenodigd om wethouders, professionals van de toegang en aanbieders te vertellen over de aanpak. Aan het eind van de bijeenkomst was het duidelijk: niet of maar hoe kan deze aanpak voorbereid worden. Dat heeft erin geresulteerd dat in oktober 2017 onze jeugdregio een inspiratiebijeenkomst hield waarin onder meer het inspiratie-theater JIM (aangeboden door het ministerie van VWS via het ondersteuningsteam Zorglandschap Jeugd) de 130 aanwezigen aan het denken zette. Na de zomer was al gestart met een stuurgroep die een pilot aan het voorbereiden was met een looptijd van 2018-2019. Deze **pilot JIM** is één van de zes pilots (zie § 4.9 en bijlage 2). In 2019 wordt a.d.h.v. de resultaten de pilot toepasbaar gemaakt voor andere doelgroep(en) na 2019.
2. Niet alleen kinderen worden ondersteund met een maatje, ook gezinnen kennen inmiddels vanaf 2018 (doorlopend in 2019 en 2020) door middel van de **pilot Buurtgezinnen** informele steungezinnen (zie §

4.9 en bijlage 2). In de jaren 2018 zijn de gemeente Roermond en Roerdalen gestart, waarna in 2019 de gemeenten Echt-Susteren en Maasgouw voor de duur van twee pilotjaren zullen volgen.

4.4 Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

Hieronder vermelden we de ambities van het rijk, gepresenteerd in actielijn 2 van het Actieprogramma Zorg voor Jeugd en de acties die zijn ondernomen in Midden-Limburg Oost.

- Ambitie: We ontwikkelen en benutten steeds betere interventies om kinderen bij eigen ouders te laten opgroeien.

Actie MLO:

1. Binnen het ontwikkelpotentieel n.a.v. het leertraject is benoemd dat er betere interventies als alternatief op uithuisplaatsing ontwikkeld dienen te worden. Dat is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de experts in het voorliggende veld op en bij kennisinstituten/branches/professionals in de toegang en gespecialiseerde jeugdhulp. Met hen kijkt de regio op welke wijze ze bewezen practice en evidence based interventies naar de regio kunnen halen (door informatieverstrekking, uitwisseling en dergelijke).
 2. In de **pilot JIM/InVerbindingsteam** is als doel uithuisplaatsing van jeugdigen (12-18 jaar) te voorkomen of de duur te verkorten.
 3. In de **pilot Back on Track** (zie § 4.9 en bijlage 2) is specifieke gerichtheid op jongeren die in zowel de open als de gesloten jeugdzorg (zouden gaan) verblijven. Ook in dit geval wordt een betere interventie ontwikkeld, waarbij ook kinderrechtshouders meewerken.
- Ambitie: Opvang in pleeggezinnen ondersteunen we met het actieplan pleegzorg: werven van meer pleegouders, betere ondersteuning pleegouders om uitval tegen te gaan, verbeteren van screening, plaatsing en matching van pleegkinderen en pleegouders.

Actie MLO in samenwerking met alle 4 de jeugdregio's in Limburg: in de provincie Limburg is een werkgroep actief bestaande uit vertegenwoordigers van de Pleegouderraden, zorgaanbieders, toegang & GI en gemeenten die met elkaar de ontwikkelingen binnen de pleegzorg monitoren en waar nodig aanbevelingen formuleert ter verbetering. Zij zijn aangesloten bij de landelijke campagnes en actieplan Pleegzorg.

- Ambitie: We ontwikkelen nieuwe vormen van kleinschalige, gezinsgerichte en perspectief biedende voorzieningen.

Actie MLO: uit de marktanalyse, ontwikkelpotentieel en scenario's inkoop moet blijken of en in hoeverre voldoende voorzieningen van deze aard aanwezig zijn of nog ontwikkeld dienen te worden.

- Ambitie: Het aantal gesloten plaatsingen van jongeren gaan we in vier jaar terugbrengen en de duur van plaatsingen verkorten.

Actie MLO individueel en op landsdeel Zuid-niveau:

1. In de **pilot Back on Track** (zie § 4.9 en bijlage 2) is specifieke gerichtheid op jongeren die in zowel de open als de gesloten jeugdzorg (zouden gaan) verblijven. Ook in dit geval wordt een betere ambulante (gezinsgerichte) interventie ontwikkeld, waarbij ook kinderrechtshouders meewerken.
2. Met de aanbieders van jeugdzorgPlus is in 2017 op landsdeel Zuid niveau een transformatieplan opgesteld, waarbij met name de doorstroomknelpunten aan de orde zijn geweest. Het heeft er echter tot op heden niet toe geleid passende maatregelen te treffen. Mede daarom zijn de vier jeugdregio's in Limburg met haar collega-regio's in Brabant en Zeeland aan het verkennen hoe zij deze zaken in goede samenspraak met de aanbieders gaan vormgeven.
3. Het verkorten van de duur zal mede door een gericht plan van aanpak voor 18-/18+ gehaald kunnen worden. Op de werkconferentie van 2 juli 2018 waarin Alicia als voorbeeld is genomen en veel partijen met goede verbeteringsuggesties zijn gekomen, kwam onder meer naar voren dat veel jongeren in de gesloten jeugdzorg na het bereiken van hun 18de levensjaar geen geschikte woonruimte kunnen vinden, waardoor terugval dreigt en/of verlengde jeugdhulp wordt aangevraagd. De werkgroep 16-27 jarigen zet nu haar plan van aanpak om in een actieplan. De focus komt daarbij te liggen op het regelen van de BIG 5: wonen, onderwijs, zorg/ondersteuning, netwerk en inkomen. En dat e.e.a. in een

toekomstplan wordt verwoord, waarbij een informele of professionele coach de jongere bijstaat. Belemmeringen van systemische aard worden mede door inzet vanuit de gemeenten direct omgezet in oplossingen. Tevens wordt het actieplan in combinatie met de pilot van Social Impact Bond verder ontwikkeld.

- Ambitie: We schrappen de wettelijke bepaling om jongeren in een afzonderingsruimte te plaatsen.

Actie MLO: van het rijk verwachten we het schrappen van deze wettelijke bepaling en van de branchesorganisaties / J-GGZ en gesloten jeugdzorg aanbieders verwachten we gerichte actie(s) om een veilig en humaner alternatief te ontwikkelen. In het land zijn er inmiddels genoeg voorbeelden beschikbaar (waaronder Accare en HIC van GGNET) en we roepen de organisaties op deze snel en effectief te ontsluiten en op te volgen. Hierbij gaan we ervan uit dat de aanbieders van elkaar leren en vernemen we als regio van hen graag hoe dat verloopt. Dit wordt meegenomen in de contractgesprekken met deze aanbieders.

4.5 Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen

Hieronder vermelden we de ambities van het rijk, gepresenteerd in actielijn 3 van het Actieprogramma Zorg voor Jeugd en de acties die zijn ondernomen in Midden-Limburg Oost.

- Ambitie: Flexibele onderwijs-zorgarrangementen: jeugdhulpregio's spannen zich in om samen met samenwerkingsverbanden passend onderwijs te komen tot een meerjarig plan waarin ze aangeven hoe ze de inzet van onderwijsmiddelen en zorgmiddelen beter op elkaar afstemmen.

Actie MLO en gemeente Leudal (i.v.m. regionale indeling samenwerkingsverbanden): In 2017 is duidelijk geworden dat, ondanks veel inzet, er nauwelijks afstemming tussen jeugdhulp en onderwijs tot stand gebracht kon worden. Enkele goede initiatieven daargelaten, zoals de aanwezigheid van het CJG op scholen. Na de zomer van 2018 wordt voorwaardenscheppend gestart met een OnderwijsInnovatiePlatform, naar analogie van het ZIP om met vertegenwoordigers uit het onderwijs te kijken wat er dient te gebeuren op dit vlak. Met als doel vervolgens beter en gecoördineerder de aansluiting met Jeugd te gaan maken en te komen tot een gedragen actieprogramma.

- Ambitie: Samen met het onderwijs gaan we er voor zorgen dat in 2020 geen enkel kind langer dan 3 maanden thuis zit zonder een passend aanbod uit het onderwijs, de zorg, of beide.

Actie MLO: de voormalige Kinderombudsman Marc Dullaert is op werkbezoek geweest bij het Thuiszittersoverleg dat al jaren actief is in en om de gemeente Roermond. Door de integrale en vasthoudende aanpak slagen de deelnemers erin om jeugdigen (partieel) weer te laten participeren in het onderwijs. Deze aanpak wordt voortgezet.

4.6 Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden

Hieronder vermelden we de ambities van het rijk, gepresenteerd in actielijn 4 van het Actieprogramma Zorg voor Jeugd en de acties die zijn ondernomen in Midden-Limburg Oost.

- Ambitie: Pleegzorg standaard verlengen naar 21 jaar.

Actie MLO en jeugdregio's Limburg: in de provincie Limburg is een werkgroep actief bestaande uit vertegenwoordigers van de Pleegouderraden, zorgaanbieders, toegang & GI en gemeenten die met elkaar de ontwikkelingen binnen de pleegzorg monitoren en waar nodig aanbevelingen formuleert ter verbetering. In de werkgroep is een voorstel gemaakt om deze verlenging inhoudelijk goed vorm te geven, behalve de 'kale' verlengingsoptie. Eind september vinden de laatste besprekingen plaats en de verwachting is dat dit leidt tot goede afspraken. In MLO wordt het ja verlengen, tenzij principe onderschreven. De regio-ambassadeur Limburg van het ondersteuningsteam Zorglandschap Jeugd wordt geïnformeerd mocht het proces van invoering van deze verlenging tot stagnatie leiden.

- Ambitie: Jongeren in een pleeggezin of instelling worden goed voorbereid op hun toekomst en worden met een toekomstplan geholpen met de stappen die ze daarvoor moeten nemen.

Actie MLO en jeugdregio's Limburg:

1. voor jongeren in een pleeggezin zie boven (4 Limburgse regio's)

2. in de *pilot Schakeloverleg* gestart in 2017 worden alle jongeren die een maatregel hebben besproken om na het 18de jaar voorbereid uit de jeugdhulp te gaan (samen met Midden Limburg West).
3. In de werkgroep 16 tot 27-jarigen wordt een uniform gebruik van een toekomstplan voorbereid (o.b.v. verbetersuggestie n.a.v. werkconferentie 2 juli 2018).
4. Een van de zes pilots is de ***pilot Kwetsbare jongeren (met of zonder LVB)*** (zie § 4.9 en bijlage 2). Op dit moment wordt voor de werkjaren 2019-2020 verkend wat er op dit gebied nog meer nodig is om deze kwetsbare jongeren te ondersteunen. Uit het veld horen we geluiden dat met name de in de jeugdhulpverlening aanwezige LVB-jongeren na het 18de jaar extra ondersteuning nodig hebben.
5. Actie MLO: Het NJi heeft tussen september 2017 en 2018 het *doelgroepen onderzoek/pilot 18-/18+ jongeren in het gedwongen kader* in meerdere regio's/gemeenten gedaan. De regio Midden-Limburg Oost was een van de pilotregio's. Op basis van de gegevens en de regionale werkgroep is beter inzichtelijk gemaakt waar knelpunten zitten. Begin oktober 2018 worden de resultaten van het onderzoek door het ministerie J&V aan de partijen gepresenteerd. Deze worden meegenomen in te ontwikkelen beleid in samenhang met het actieplan 16-27 en Social Impact Bond.

4.7 Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Hieronder vermelden we de ambities van het rijk, gepresenteerd in actielijn 5 van het Actieprogramma Zorg voor Jeugd en de acties die zijn ondernomen in Midden-Limburg Oost.

- Ambitie: Samen met de lokale teams gaan we situaties die onveilig zijn voor kinderen eerder en effectief te lijf. Wanneer jeugdhulp nodig is, komt deze snel beschikbaar.

Acties:

1. MLO en MLW: Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het CJG en BJZ om direct bij onveilige situaties elkaar te consulteren en een goede inschatting te maken van de risico's. De jarenlange expertise van BJZ Limburg komt hierbij voor de medewerkers van het CJG goed van pas.
 2. MLO, MLW en NL: in het project Crisis dat eind 2017 is gestart, is verkend op welke wijze het crisisteam ten opzichte van de crisisopvang in de breedte dient te worden ingericht. De resultaten van dit project worden in het najaar verwacht. De voor de zomer afgesproken *Bekostiging acute GGZ* en de daaruit volgende consequenties voor jeugd, worden in dit project meegenomen.
- Ambitie: We korten de jeugdbeschermingsketen in. Betere samenwerking, minder overlap en gedeelde afwegingscriteria zorgen voor verhoging van de snelheid. We zetten in op een halvering van de doorlooptijd.

Actie MLO: in de ***pilot toegang en het gedwongen kader*** ((zie § 4.9 en bijlage 2) is beschreven welke elementen nu worden verkend om deze ambitie met een van de GI's waar te maken. Daarnaast is eind van het jaar door het Leertraject Contractering duidelijk op welke wijze waarop we de toegang willen doorontwikkelen. Indien er daadwerkelijk met een in- en outtaketeam gewerkt gaat worden, is het van belang de taak, rol en bijzondere verantwoordelijkheid van de gezinsvoogden daarbij in ogenschouw te nemen. En vooral te verkennen hoe en op welke wijze zij onderdeel kunnen uitmaken van een dergelijk team. Er is bijvoorbeeld uit de data gebleken dat 1/3 van het Roermondse jeugdhulpbudget door en na indicatie van de GI's bij gespecialiseerde jeugdhulp wordt uitgenut. In veel gevallen gaat het daarbij om uithuisplaatsing en complexe casuïstiek. Uithuisplaatsing willen we voorkomen of verkorten en goede alternatieven – liefst thuis- beschikbaar maken en/of uitbreiden.

- Ambitie: Ouders en kinderen betrekken we altijd bij onze beslissingen. Met het actieplan waarheidsvinding zorgen we voor goede onderbouwde besluiten.

Actie MLO: de regio zal de (tussentijdse) resultaten uit het actieplan waarheidsvinding via haar veldpartijen in de jeugdbescherming volgen en waar mogelijk/ gewenst van extra impulsen voorzien.

4.8 Investeren in vakmanschap

Hieronder vermelden we de ambities van het rijk, gepresenteerd in actielijn 6 van het Actieprogramma Zorg voor Jeugd en de acties die zijn ondernomen in Midden-Limburg Oost.

- **Ambitie:** Met een nieuw actieplan biedt het rijk en de VNG jeugdprofessionals de mogelijkheid om te investeren in hun vakmanschap.

Actie MLO: na lancering van het actieplan neemt MLO daar notie van. Ze hebben in het kader van het programma PPJJ de veldpartijen ook gewezen op de mogelijkheden en een conferentie in Roermond mogelijk gemaakt.

- **Ambitie:** We zorgen voor een blijvend passend en goed op de praktijk aansluitend curriculum (inclusief bij- en nascholing, waaronder "training on the job") voor de huidige en toekomstige jeugdprofessionals.

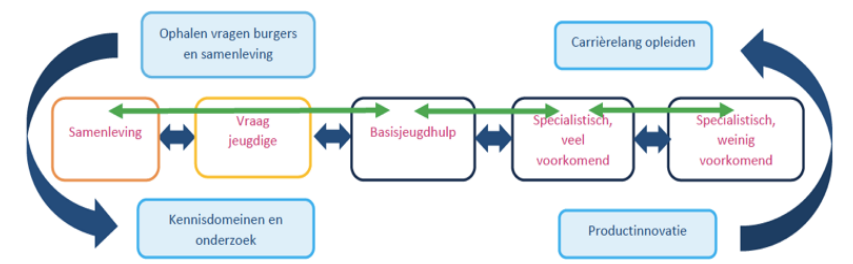
Actie MLO: In de eerste plaats vinden we dit een verantwoordelijkheid van de veldpartijen. Door goede contracten met hen af te sluiten, verhogen we de kans dat deze veldpartijen deze verantwoordelijkheid kunnen waarmaken. Daarnaast prikkelen we de veldpartijen door middel van de pilots waarin ruimte is voor leren. Tot slot (zie ook § 4.2.4) trachten we ZonMw te bewegen ook in Midden- en Noord Limburg een academische werkplaats met gemeenten, kennisinstituten en aanbieders te financieren. Van ZonMw hebben we vernomen dat in 2019 verkend wordt welke werkplaatsen na 2019 doorgaan en welke uitbreiding gezien de landkaart gewenst zijn. Midden- en Noord Limburg zijn op die landkaart nog een witte vlek.

4.9 Pilots transformatie Midden-Limburg Oost

4.9.1 Uitgangspunten

Vanwege in eerste instantie de hoge tekorten is in 2017 in Midden-Limburg Oost op basis van de facturatie en forecast een analyse gemaakt waar veel en minder kosten worden gemaakt. Dit verschilde niet veel met het landelijke beeld: 20% van de jeugdigen 'gebruiken' 80% van het regionaal budget, met name door uithuisplaatsingen in intramurale voorzieningen. Na de decentralisatie waren in 2017 extra impulsen nodig om het *Ambulant, tenzij principe* meer inhoud en ruimte te geven. Samen met veldpartijen zijn diverse ideeën in 2017 uitgewerkt, met een lerend / monitorend principe. Het heeft ertoe geleid dat in 2018 twee van de ingediende pilots bij deze aanvraag van start zijn gegaan: JIM en Back on Track. Dat gold eveneens voor de pilot Buurtgezinnen. In de regio wilden men meer inzetten op netwerk strategieën. In plaats van van scratch-af te ontwikkelen is gekozen voor een werkwijze die in meerdere gemeenten zou starten en ook door een kennisinstituut werd gevolgd.

Feitelijk omarmde deze regio direct de door de gezamenlijke brancheorganisaties bedachte leercirkel, zonder daar vooraf van in kennis gesteld te zijn. Deze leercirkel is bij de verkenning en inrichting van de andere drie pilots voorop gesteld. Aan de hand van data (ophalen vragen burgers) kijkt ze waar in de keten een mogelijk knelpunt is en de 'beweging naar voren' gemaakt moet worden. Door middel van een pilot verkent ze met veldpartijen en kennisinstituten hoe een interventie gemonitord kan worden. Bij goede resultaten wil ze dat verspreiden en inbouwen in het bestek bij contractering. Vervolgens blijft ze door middel van de beschikbare data volgen of de nieuwe interventie (van welke soort ook) leidt tot afname van het soort vraag en beter welzijn voor haar burgers.

Schematische weergave van de leercirkel in het jeugdhulp landschap

4.9.2 (Plaats van) pilots in de keten

In totaal vinden er in Midden-Limburg Oost meerdere pilots of vernieuwingen plaats. In deze aanvraag dienen we zes van die pilots in. Aan de hand van de leercirkel hebben we de plaats in de keten van jeugdhulp van deze zes pilots gepositioneerd. We hebben er op basis van de inzichten vanuit de data, uit gesprekken en onderzoek voor gekozen voor de jaren 2018-2020

- vooral op meerdere plekken in de keten verbeteringen te realiseren: het een hangt namelijk met het ander samen. Bijvoorbeeld: bedden afbouwen mag geen doel op zich zijn, daarvoor in de plaats dienen practice-based en evidence-based methodieken beschikbaar te zijn om de hulpvragen van jeugdigen / gezinnen te beantwoorden;
- meerdere partijen te betrekken, zodat het nevendoeel leren samenwerken in een netwerk i.p.v. vanuit organisatieperspectief ook een plaats krijgt en met elkaar verkend wordt;
- snelle resultaten op het niveau van kwaliteit en kostenreductie te krijgen als ook
- te experimenteren met domeinoverstijgend werken gericht op een doelgroep en
- ons inziens de moeilijkste inhoudelijke opdracht het voorkomen van jeugdhulp en/of informeel laten bijstaan van burgers grondiger te gaan verkennen. Dat vraagt zowel een lange adem/zoektocht/tijd en levert niet direct resultaten in kostenreductie op.

Een en ander resulteert in zes pilots die we schematisch met gebruik van de leercirkel/keten hieronder hebben weergegeven. De sterker aangezette rand van een of meer van de vijf ketenonderdelen, duiden de positie in de keten. In bijlage 2 staan de exacte beschrijvingen.

Kortweg zetten we met deze pilots in op:

1. **Pilot ACE Hotspot:** Creëren van een veilige en groeibevorderende lokale samenleving voor kinderen die negatieve ervaringen meemaken.

2. **Pilot Buurtgezinnen:** Vroegtijdig oplossingsgericht informeel ondersteunen met steungezinnen in de buurt voorkomt in meeste gevallen erger, omdat snel, informeel en vertrouwd extra handen of tips aanwezig zijn.

3. **Pilot Toegang binnen gedwongen kader:** Naar aanleiding van de hoge kosten die in het gedwongen kader aan de orde zijn, zijn gesprekken met inhoudsdeskundige van BJZ Limburg gevoerd. Zij hebben meerdere punten ter verbetering aangedragen. Samen met de jeugdregio MLW worden de volgende punten in het najaar verder uitgewerkt om in pilotvorm in 2019 en 2020 op te nemen.
 - a. Bureaucratische belemmeringen en te veel tijd aan administratie
 - b. 1G,1P,1R onvoldoende inzet: op – en afschalen

4. **Pilot JIM / InVerbindingsteam:** Het voorkomen of verkorten van uithuisplaatsing voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar, met inzet van een JIM (Jouw Ingebrachte Mentor) voor de jongere en de ouder(s) én met ambulante systeemgerichte benadering door professionals van gespecialiseerde instellingen (InVerbindingsteam: J-GGZ, J-LVB & J&O) thuis het hele gezinssysteem te ondersteunen.

5. **Pilot Back on Track:** De focus is gericht op terugkeer van 24-uurs be/geslotenheid naar de eigen woonplek (in het gezin van herkomst of naar zelfstandige woonruimte), de kans op recidive te verkleinen door veel meer nadruk te leggen op de intrinsieke motivatie en de kracht van het eigen netwerk. Meerdere interventies in groepsverband en ambulante. Met als 'dwang' de maatregel gesloten als optie te houden.

6. **Pilot Kwetsbare jongeren (met of zonder LVB):** Kwetsbare jongeren op de grens van 18 jaar hebben gerichte en effectieve ondersteuning bij de BIG 5: wonen, werken/onderwijs, inkomen, netwerk en inkomen/financiën. Hierbij wordt gekeken of kwetsbare jongeren met een LVB extra en andere aandacht behoeven.

4.9 Ontsluiten van kennis en resultaten transformatie

De wijze waarop Midden-Limburg Oost de resultaten van deze ingediende aanvraag en andere activiteiten wil ontsluiten, hangt nauw samen met de wijze waarop ze met haar partners wenst om te gaan: transparant, gedeelde verantwoordelijkheid nemen, actief en lerend.

Het ontsluiten vindt plaats door:

- De resultaten te delen tijdens projectleidersbijeenkomsten van de vier jeugdregio's in Limburg en op landsdeel Zuid (jeugdzorgPlus);
- De regio-ambassadeur ondersteuningsteam Zorglandschap Jeugd in te lichten, zodat zij dit in het land verder kan brengen en nieuws uit het land deelt;
- Stichting JIM: zij delen de resultaten via haar website en nieuwsbrief;
- Stichting Buurtgezinnen: zij delen de resultaten via haar website en nieuwsbrief;
- Via de betrokken kennisinstituten;
- Via de J42 en BJ42. We gaan de organisatoren verzoeken dit als vast punt in de agenda van de J42 op te nemen;
- Waar mogelijk in te gaan op verzoeken voor presentaties, waarbij we met name de professionals uit het werkveld en kennisinstituten het verhaal willen laten vertellen;
- Veldpartijen via haar branche(s) de resultaten te laten ontsluiten en aandacht aan te schenken en
- Tijdens werkconferenties die we 2x per jaar verzorgen professionals te inspireren.

Bijlage 1 Gegevens regio Midden-Limburg Oost en beoordelingscriteria

Algemene gegevens			
Naam jeugdzorgregio	Midden-Limburg Oost		
Contactpersoon	Naam	Telefoon	E-mailadres
	Lodewijk Brull	06 11137821	lodewijkbrull@roermond.nl
Datum	24 september 2018		

Uitkering Transformatiefonds	
Naam grootste gemeente in de jeugdzorgregio	Gemeente Roermond

Beoordelingscriteria – 'de basis op orde'	
1. In de jeugdzorgregio is een (boven)regionaal expertteam aanwezig voor complexe zorgvragen.	ja
Zie hoofdstuk 3	

2. Binnen de jeugdzorgregio zijn (proces)afspraken gemaakt over de aanpak van wachtlijsten en wachttijden.	ja
Zie hoofdstuk 3	

3. Binnen de jeugdzorgregio worden meerjarige inkoopcontracten afgesloten.	ja
Zie hoofdstuk 3	

4. Binnen de jeugdzorgregio zijn de inkoopcontracten consequent vertaald in de uitvoeringsvarianten van het programma Informatievoorziening Sociaal Domein.	ja
Zie hoofdstuk 3	

5. Binnen de jeugdzorgregio is er een visie op de doorontwikkeling van de lokale teams.	ja
Zie hoofdstuk 2 en 3	

Bijlage 2 Uitwerking Pilots

2.1 Gestarte pilots Midden-Limburg Oost

2.1.1 Pilot *Buurtgezinnen*

Aktielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen	X
Aktielijn 6: Investeren in vakmanschap	X

DOEL

De pilot Buurtgezinnen heeft tot doel ouders weer op adem laten komen en ervoor te zorgen dat kinderen zich positief blijven ontwikkelen. De stichting die met behulp van vrijwilligers dit vormgeven doen dat door gezinnen die overbelast zijn (vraaggezinnen) te koppelen aan gezinnen in de buurt die ondersteuning willen geven (steungezinnen). Steunouders zijn ervaren ouders met een groot hart die graag wat willen doen voor een ander gezin. <https://www.buurtgezinnen.nl/opvoeden-doen-we-samen/>

THEORETISCHE ONDERBOUWING

Vroegtijdig onderkennen dat de draaglast de draagkracht overstijgt en gerichte interventie vanuit een normale situatie, is in zeer veel studies aangetoond. Vroegtijdig oplossingsgericht ondersteunen voorkomt in meeste gevallen erger. Dat erger kan bestaan uit ruzie tussen 'echtlieden', afreageren naar kinderen toe, hoge kosten maken om ontlast te worden, een minder positieve gezondheidsbeleving tot scheiding, baanverlies en schulden met alle gevolgen en trauma's van dien.

Buurtgezinnen is een vorm van sociale netwerkstrategie en pedagogische civil society. Mensen in de buurt en soms letterlijk wonend in de wijk accepteren elkaar vaak sneller, kunnen gericht een actie inzetten en worden vertrouwensfiguren. Zij handelen vanuit een normaal presentiegedachte, in plaats van een professioneel interventiekader en kunnen langdurig op verzoek aanwezig zijn en blijven.

REGIO(S)

Deze pilot wordt in de regio Midden Limburg Oost uitgevoerd, is gestart in Roermond, nu in ontwikkeling in Roerdalen en een fase verder (2019) ook in Maasgouw en Echt-Susteren. De stichting Buurtgezinnen is ook in 30 andere gemeenten in het land actief.

MONITORING

Buurtgezinnen.nl is actief in meer dan 30 gemeenten en is voor meer dan 350 gezinnen in zwaar weer een steungezin gevonden. Hierbij zijn 600 kinderen betrokken. Inmiddels zijn er dus ruim 700 gezinnen actief bij Buurtgezinnen (als vraag- of als steungezin). Buurtgezinnen hebben een hogeschool betrokken bij haar werk en daar sluit de regio op aan. Tevens monitort de individuele gemeente in hoeverre het aantal vraag gezinnen een steungezin krijgt, hoeveel kinderen daarbij betrokken zijn, wat het resultaat van de inzet is. Op termijn meet de gemeente of het zorggebruik verminderd is door haar eigen integrale datasysteem Eiffel en Refine.

Een beleidsmedewerker van Roermond heeft zitting genomen in de landelijke begeleidingsgroep die het onderzoek naar de opbrengsten van Buurtgezinnen door de Christelijke Hogeschool Ede gaat begeleiden. Samen met de gemeenten Rhenen en IJsselstein.

BETROKKEN PARTIJEN

- Stichting Buurtgezinnen (inclusief vrijwillige steungezinnen)
- Midden Limburg Oost: Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond
- Toegang: Centrum Jeugd en Gezin Midden Limburg
- Welzijnswerk: Wel.kom en Menswel

EINDPRODUCT

In de regio Midden-Limburg Oost wordt bij gebleken goede werking van deze pilot duurzaam een systeem van pedagogische civil society in de wijk/gemeente belegd. Hierbij zijn meerdere instellingen nauw betrokken en werken samen. Dit product is vervolgens overdraagbaar aan andere gemeenten/professionals in andere regio's in Limburg.

Neveneffect is dat veel professionals in de toegang de sterke kracht van pedagogische civil society en sociale netwerkstrategieën gaan onderkennen en daar naar doorverwijzen. En dat het huidige welzijnswerk

transformeert naar ondersteuners bij het versterken van de pedagogische civil society in plaats van opvang bieden / dagbestedingsactiviteiten uitvoeren. Ze worden sociale makelaars in de buurt.

2.1.2 Pilot JIM-aanpak / InVerbindingsteam

Aktielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen	X
Aktielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien	X
Aktielijn 6: Investeren in vakmanschap	X

DOEL

De pilot InVerbindingsteam/JIM-aanpak heeft tot doel uithuisplaatsing in residentiële instellingen van jongeren tussen de 12 en 18 jaar te voorkomen. Door het gericht te vragen welke JIM (Jouw Ingebrachte Mentor) door de jongere en ouder(s) behulpzaam is én met ambulante systeemgerichte benadering door professionals van gespecialiseerde instelling (InVerbindingsteam: J-GGZ, J-LVB & J&O) thuis het hele gezinssysteem te ondersteunen.

In pilot maximaal 20 jongeren in eerste jaar en maximaal 40 jongeren een uithuisplaatsing voorkomen (50%), dan wel duur van uithuisplaatsing verkort (50%).

Meer informatie op <http://www.jimwerkt.nl>

THEORETISCHE ONDERBOUWING

In zeer veel studies is aangetoond dat uithuisplaatsing van jeugdigen tot extra trauma's leidt, het effect niet altijd duurzaam belegd wordt en de weg terug naar huis (zonder ondersteuning in gezinssysteem) ingewikkelder, dan wel problematischer is. Terwijl deze jeugdigen en de gezinnen al te maken hebben met meerdere trauma's en complexe problemen. Tevens dat er (meer) veerkracht in het gezin of netwerk om het gezin heen aanwezig is die gestimuleerd kan worden om de hulpvragen te beantwoorden. En er te zijn voor de gezinsleden.

Ondermeer onderbouwing vanuit:

Baars, Uffing en Dekkers, Sociale Netwerkstrategieën in de psychiatrie: 1990

van Dam & Verhulst, De JIM-aanpak: Het alternatief voor uithuisplaatsing van jongeren

Steketee & Vandenbroucke, Typologie voor een strategische aanpak van multi-probleemgezinnen in

Rotterdam: Een studie in het kader van Klein maar Fijn – CEPHIR, Verwey-Jonker Instituut, Utrecht, juni 2010

REGIO(S)

Deze pilot wordt in de regio Midden Limburg Oost uitgevoerd. Met de instellingen in de toegang (CJG ML en BJZ Limburg) en de 3 uitvoerende instellingen Koraal (J-LVB), Mutsaersstichting (J-GGZ) en Rubicon (J&O) is afgesproken dit in 2018 en 2019 eerst op kleine schaal te doen. Deze 5 instellingen werken in meerdere regio's (CJG ML in 2, meeste in 3 regio's en 1 in alle Limburgse regio's). Op het moment dat de resultaten uit de pilot zodanig zijn, kunnen de partijen met de andere regio's deze pilot verder uitwerken. Inmiddels is Zuid Limburg in de verkennende fase en is er nauw contact tussen Midden-Limburg Oost en Zuid-Limburg.

MONITORING

Door verwijzing naar en inzet van het InVerbindingsteam, een team dat intersectorale hulp verleent, spreken de gecontracteerde partijen de ambitie uit dat in de jaren 2018-2019 de volgende resultaten worden bereikt:

- In 50% is sprake van een ambulant alternatief voor residentiële vraag. Het gaat daarbij om het voorkomen van (een in beginsel) uit huis te plaatsen jeugdige dan wel het verkorten of verlagen van de intensiteit van de uithuisplaatsing.
- In 70% wordt er samengewerkt met een JIM.

Deze resultaten worden gerealiseerd door een intersectoraal ambulant, welke intensief en volgens eenzelfde visie samenwerken en waarvan de teamleden ambassadeurs zijn van deze werkwijze. Zij worden hierbij ondersteund door de medewerkers van het CJG en BJZ, die uitgesproken hebben met deze visie en als ambassadeurs de resultaten mee te willen behalen. Zij zijn in het proces zeer belangrijke stakeholders voor het slagen van deze ambitie.

Gedurende de pilot meten de uitvoerders op onderstaande onderdelen ook de volgende resultaten om te bepalen of de ambities worden waargemaakt. In de stuurgroep is besproken dat we zoveel mogelijk willen aansluiten bij de landelijke kpi's / meetinstrumenten die gebruikt worden ten behoeve van het landelijk onderzoek. Over de precieze wijze waarop wij dat doen, volgt nog overleg:

- Aantal uitgespaarde behandeldagen in residentiële voorzieningen (op basis van inschatting van het residentiële traject zonder InVerbinding/JIMaanpak vooraf door betrokken verwijzer en gedragswetenschapper)
- Wat had je als verwijzer ingezet als je niet InVerbinding had ingezet?
- Is uithuisplaatsing voorkomen?
- Is uithuisplaatsing verkort (in duur en/of intensiteit)?
- Cliënttevredenheid (van jongere en gezinsleden)
- Doelrealisatie
- Verwijzertevredenheid

Het gaat er bij bovenstaande kpi's om dat deze gemeten worden tijdens of direct na afsluiten van een traject, zodat de activiteiten en inzet van de InVerbindingsteam worden gemeten. Het gaat daarbij om het resultaat. Eventuele effecten op langer termijn kunnen in dat stadium nog niet gemeten worden en zijn vanaf einde traject ook door anderen dan het InVerbindingsteam te beïnvloeden.

In deze pilot hebben we tevens oog voor een mogelijk negatief effect, namelijk verwijzing naar het InVerbindingsteam zonder dat uithuisplaatsing voor ogen stond. Het InVerbindingsteam wordt alleen dan ingeschakeld als een verwijzer tot uithuisplaatsing wil overgaan of plaatsing wil verkorten (in duur en/of intensiteit). Indien daar geen sprake van is, kan een verwijzer altijd een jeugdige en/of gezin ondersteunen een belangrijk persoon voor de jeugdige uit zijn/haar netwerk te vinden. Het is aan die verwijzers de opdracht om het bekend zijn met en kunnen doorvoeren van sociale netwerkstrategieën in de organisatie verder te implementeren.

De gemeenten hebben voor het kunnen monitoren een aparte productcode in het berichtenverkeer aangemaakt, zodat direct duidelijk is hoeveel jongeren zijn ingestroomd en wat de duur van het traject was. Tevens kan gemeten worden op pseudo-BSN niveau hoe de gemiddelde verblijfsduur van jongeren die op het moment van start nog residentieel verblijven, ten opzichte van de gemiddelde verblijfsduur is verkort. De instellingen houden systematische de andere kpi's bij. Er is een stuurgroep ingericht (deelnemers vanuit gemeenten en instellingen) en deze toetsen de vooruitgang.

Via de Stichting JIM (die in het eerste jaar nauw betrokken is bij het geven van de trainingen en coachen van het InVerbindingsteam) worden de resultaten afgezet tegen de resultaten elders in het land. Deze worden systematisch gevolgd door de Universiteit van Amsterdam. Voor de start van deze pilot was al besloten dat die projecten meegenomen zouden worden in het landelijk onderzoek. MLO kon niet meer aansluiten, echter de verbinding wordt via stichting JIM wel gemaakt.

BETROKKEN PARTIJEN

- Stichting JIM (inclusief ervaringsdeskundigen)
- Universiteit van Amsterdam via Stichting JIM
- Regio Midden Limburg Oost: Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond
- Toegang: Centrum Jeugd en Gezin Midden Limburg en BJZ Limburg
- Gespecialiseerde Jeugdhulp: Koraal (J-LVB), Mutsaersstichting (J-GGZ) en Rubicon (J&O)

EINDPRODUCT

In de regio Midden Limburg Oost wordt, bij gebleken goede werking van deze pilot, een nieuw inhoudelijk product opgeleverd. Hierbij zijn meerdere instellingen nauw betrokken en werken samen. Dit product is vervolgens overdraagbaar aan andere gemeenten/professionals in andere regio's in Limburg (mede omdat pilot-instellingen daar werken). Tevens wordt tijdens deze pilot gekeken in hoeverre de JIM-aanpak ook behulpzaam is voor jongeren/kinderen die in andere settings of gezinnen aanwezig zijn (pleegzorg, school, etc.). Zuid Limburg heeft al interesse getoond. Midden-Limburg West heeft direct effect van de training die medewerkers van het CJG hebben gehad en ook in alle 7 Midden Limburg gemeenten inzetten. Neveneffect is dat veel professionals in de toegang en gespecialiseerde jeugdhulp geschoold worden in de methodiek. Dit is zowel voor deze pilot noodzakelijk om tot de goede afweging en inzet te komen, als ook breder inzetbaar voor professionals in de toegang om te kijken of sociale netwerkstrategieën -daar waar ze dit eerder niet voorzagen- ook haalbaar is.

2.1.3 Pilot *Back on Track*

Aktieline 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien	X
Aktieline 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen	X
Aktieline 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden	X
Aktieline 6: Investeren in vakmanschap	X

DOEL

Een antwoord te creëren voor jongeren die niet in de huidige residentiële zorg geholpen kunnen worden, omdat deze te weinig bescherming tegen de risico's van buitenaf biedt en het behandeltraject vaak stagneert wegens motivatiegebrek. Er is echter (nog) onvoldoende grond om hen gesloten te plaatsen. De focus is gericht op terugkeer naar de eigen woonplek (in het gezin van herkomst of naar zelfstandige woonruimte) en de kans op recidive te verkleinen door veel meer nadruk te leggen op de intrinsieke motivatie en de kracht van het eigen netwerk.

Met behulp van een integraal programma bestaande uit motivatie verhogende activiteiten, ambulante inzet thuis en training met hele systeem (en meerdere gezinnen tegelijk) op locatie wordt het doel nagestreefd.

DOELGROEP

Het programma *Back on Track* is bedoeld voor jongeren die, door allerlei oorzaken, ernstig vastlopen in hun ontwikkeling. Ze vertonen destructief gedrag (heftige conflicten in het gezin, spijbelen, voortijdig schoolverlaten, drugsgebruik, agressie, overlast, criminaliteit en zwervgedrag). Een duidelijk toekomstperspectief en motivatie voor behandeling ontbreken. Deze jongeren hebben dikwijls al slechte ervaringen met hulp achter de rug, mijden de zorg of weigeren alle medewerking. Ze ervaren dat hun omgeving hen niks meer te bieden heeft, waardoor ze eerder geneigd zijn om aan te haken bij 'foute' groepen, zoals overlastgevende of geradicaliseerde groepen of meer risico open om het slachtoffer te worden van uitbuiting (door bijvoorbeeld mensenhandelaren). Deze jongeren bevinden zich in verblijf (open of gesloten) behandelgroepen of zitten in de strafrechtketen. Soms leiden ze een zwervend bestaan. De hulp aan deze jongeren en hun gezin houdt vaak een groot tot volledig verlies van eigen regie in.

(THEORETISCHE) ONDERBOUWING

In zeer veel studies is aangetoond dat uithuisplaatsing van jeugdigen tot extra trauma's leidt, het effect van behandeling zonder het gezinssysteem niet duurzaam belegd is, escalaties in de groep leiden tot meer vrijheidsbeperkende maatregelen en desinteresse met alle gevolgen van dien bij jongeren.

REGIO

Deze pilot wordt in de regio Midden Limburg Oost uitgevoerd. In verband met de gekozen partners is deze pilot bij goede werking direct overdraagbaar naar andere regio's, omdat de partners daar ook werkzaam zijn.

MONITORING

Gedurende de pilot meten partners op onderstaande onderdelen het resultaat: 1. Aantal uitgespaarde behandel dagen in gesloten voorziening of behandelgroep (op basis van inschatting van het residentiële traject zonder *Back on Track* vooraf door betrokken verwijzer en gedragswetenschapper), 2. wat had je als verwijzer ingezet als je niet *Back on Track* had ingezet? 3. Is gesloten plaatsing voorkomen? 4. Cliënttevredenheid, 5. Doelrealisatie en 6. Verwijzertevredenheid. Voor de afzonderlijke trajecten geldt dat er na elke fase telkens met cliënt, gezin en verwijzer getoetst wordt of *Back on Track* nog het juiste hulpaanbod biedt. Pas dan wordt de volgende fase ingezet. Een half jaar en een jaar na afloop van het traject vindt er een inhoudelijk nagesprek plaats.

BETROKKEN PARTIJEN

- Kinderrechters
- Raad voor de Kinderbescherming
- Regio Midden Limburg Oost: Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond
- Toegang: Centrum Jeugd en Gezin Midden Limburg en BJZ Limburg en de 3 uitvoerende instellingen
- Gespecialiseerde Jeugdhulp: Rubicon (J&O) en 2 JeugdzorgPlus organisaties BJ Brabant en SJSJ

EINDPRODUCT

In de regio Midden-Limburg Oost wordt, bij gebleken goede werking van deze pilot, een nieuw inhoudelijk product opgeleverd. Hierbij is naast de (gezins)herstelgerichte aanpak beproefd als ook voor die jongeren die

zelfstandig gaan wonen gewerkt aan het regelen en vinden van 1. passende, stabiele woonplek, 2. structurele dagbesteding, 3. stabiele financiële situatie, 4. ondersteunend netwerk en 5. afhandelen van strafzaken bij politie en justitie en/of schulden. Dit product is vervolgens overdraagbaar aan andere gemeenten/professionals in andere regio's in Nederland.

Neveneffect is dat veel professionals in de toegang, (gesloten) jeugdzorg en kinderrechtters zien dat deze aanpak een machtiging gesloten jeugdzorg kan voorkomen. En dat risicotaxaties omtrent veiligheid bijgesteld kunnen worden als een andere aanpak en deëscalieren de focus is. Een mogelijk bijkomend neveneffect is dat stressoren van jongeren en ouders verlaagd worden, met alle bijkomende bewezen gunstige effecten van dien.

2.2 Pilots in verkenning in Midden-Limburg Oost

2.2.1 Pilot *Ace Based Community interventies*

CREËREN VAN EEN VEILIGE EN GROEIBEVORDERENDE LOKALE SAMENLEVING VOOR KINDEREN DIE NEGATIEVE ERVARINGEN MEEMAKEN

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien	X
Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen	X
Actielijn 6: Investeren in vakmanschap	X

VERKENNING

In juli en september 2018 hebben er met Xavier Moonen gesprekken plaatsgevonden om deze pilot te verkennen. Belangrijke focus in de verkenning is hoe en vervolgens op welke wijze een pilot ingeregeld kan worden. Midden-Limburg Oost heeft de ambitie om data meer in te zetten bij de zoektocht waar kinderen met negatieve ervaringen zich bevinden en wat er lokaal bevorderend dient te worden om het voor deze kinderen veiliger te maken. Hierbij kan zij de expertise van Xavier Moonen en zijn collega's benutten. Op basis van de goede gesprekken verwachten we in 2019 een uitgewerkt plan te hebben ingericht. Deze zullen in combinatie met de uitkomsten uit het Leertraject Contractering mede ingericht worden.

TOELICHTING ONDERWERP

ACE's zijn negatieve kindheid ervaringen die een grote invloed kunnen hebben op de geestelijke en lichamelijke gezondheid van mensen. De in de internationale literatuur genoemde ACE's zijn: Herhaalde lichamelijk mishandeling; Herhaalde emotionele mishandeling; Fysiek seksueel misbruik; Alcohol en/of druggebruiker in het gezin; Delinquent gezinslid; Iemand in het gezin die chronisch depressief, psychiatrisch (herhaald opgenomen) of suïcidaal is; Geweld ten opzichte van de moeder; Gescheiden ouders; Emotionele verwaarlozing; Fysieke verwaarlozing.

Er is sprake van een dosis-respons relatie wat wil zeggen dat hoe meer ACEs en des te groter de invloed op de integriteit van een kind des te groter de kans op langdurige beschadiging.

Onderzoek laat zien dat het meemaken van (meerdere) ACE's kan leiden tot Armoede; Alcoholmisbruik; Longziekten; Depressie; Wiegedood; Gezondheid georiënteerde verminderde kwaliteit van leven; Illegaal druggebruik; leverziekten; Ischemische hartziekten; Slechtere arbeidsprestaties; Financiële stress; Partner mishandeling; SOA; Roken; Suïcide; Ongewenste zwangerschap; Lagere leerprestaties etc.

Een deels beschermende factor kan een goede hechtingsrelatie met tenminste een persoon bieden alsmede leven in een veilige omgeving. Trauma's ten gevolge ACEs moeten gezien en behandeld worden.

DOEL

Kinderen die negatieve ervaringen meemaken een veilig en groeibevorderend thuis, buurt, school en hulpverleningsklimaat bieden

WAAROM DRAAGT DIT DOEL BIJ AAN ONTWIKKELING

We kennen belangrijke, zwaarwegende factoren die negatief effect hebben op de ontwikkeling van mensen. We kunnen deze ontwikkeling maatschappelijk verbeteren door systematisch gaan herkennen en wegnemen van deze negatieve opgroei elementen, signaleren van gevolgen trauma's en behandelen hiervan en door empowerment van kind en gezin. Door herkenning en beïnvloeding van deze factoren op bijvoorbeeld wijkniveau kunnen we werken aan verbetering van wijkcohesie waardoor collectieve groei en veiligheid kan toenemen.

METHODE

Het voorkomen van ACE's in een stad, of regio is niet gelijk verdeeld. Er zijn buurten en straten waar de kans op voorkomen sterk vergroot is. Daarom is het belangrijk om ACE hotspots op straat-buurt-wijkniveau op te sporen door het koppelen van bekende informatie van jeugdgezondheidszorg, GGD (denk aan leerlingvolgsystemen zoals de Hart en Ziel monitor in Amsterdam), politie, onderwijs, gemeente (en eventueel andere bronnen). Door dit te zien vanuit het concept van ACE kan deze informatie anders gewaardeerd worden en ook gebruikt worden om effecten te bepalen. Bevorderen van kennis in onderwijs, zorg, wijkteams etc. Opsporen van reeds opgelopen trauma's. Vroegtijdige traumabehandeling. Bevorderen van traumasensitief werken in onderwijs, wijkteams, hulpverlening etc. Integrale aanpak van bedreigde families (werk, huisvesting, schuldhulpverlening, behandeling e.d.). (Aansluiten en bevorderen van) wijkgerichte projecten op het terrein van kunst, cultuur, muziek, sport, duurzaamheid etc.

THEORETISCHE ONDERBOUWING

Minister de Jonge wijst op het belang van een goede ouder-kind relatie en de gevaren van vroegkinderlijke trauma's en het belang van behandeling ervan: <https://www.gezondheidsraad.nl/nl/taak-werkwijze/werkterrein/optimale-gezondheidszorg/de-ouder-kindrelatie-en-jeugdtraumas>

Grote hoeveelheid onderzoeken in de Verenigde Staten en in Verenigd Koninkrijk laten zien dat er een stevige wetenschappelijke basis is voor een integrale aanpak. Zie bijvoorbeeld:

Felliti et al, Am J Prev Med. 1998 May;14(4):245-58

Bellis et al.,

[http://www2.nphs.wales.nhs.uk:8080/PRIDDocs.nsf/7c21215d6doc613e80256f490030c05a/d488a3852491bc1d80257f370038919e/\\$FILE/ACE%20Report%20FINAL%20\(E\).pdf](http://www2.nphs.wales.nhs.uk:8080/PRIDDocs.nsf/7c21215d6doc613e80256f490030c05a/d488a3852491bc1d80257f370038919e/$FILE/ACE%20Report%20FINAL%20(E).pdf).

Hughes et al., Lancet Public Health 2017; 2: pp. 356–66.

En <http://www.nationalcrittenton.org/wp-content/uploads/2015/10/ACEsToolkit.pdf>

De voorgestelde werkwijze berust op een analyse van voorkomende problemen (gebaseerd op de kennis van de desastreuze effecten van ACE's op korte en lange termijn) door koppeling van reeds voorhanden informatie op straat, wijk, stads- of regioniveau (zonder de individuele privacy te schaden). Hierbij worden problemen integraal bekeken, vanuit één visie, met één taal en aangepakt met één samenhangend stelsel van oplossingen. Die oplossingen worden gerealiseerd in een niet vrijblijvende en resultaatgerichte samenwerking van alle betrokkenen, waarbij wetenschappelijke kennis actief wordt toegevoegd. De aanpak bestaat uit een voortdurend proces van analyseren, constateren, formuleren van samenhangende domein overstijgende oplossingen, continu (samen) leren, primaire en secundaire preventie, hulpverlening en community interventies op wijkniveau om de groei van kinderen te bevorderen, hun veiligheid te garanderen en de onderlinge cohesie en veiligheid van alle wijkbewoners te bevorderen. Bestaande, lokaal reeds succesvol gebleken, aanpakken kunnen in het programma geïntegreerd worden en nieuwe, evidence-based en practice-based methodieken kunnen toegevoegd worden. Zo bepaalt iedere wijk, stad of regio zijn eigen unieke mix van samenhangende oorzaken, van lokale krachten en tekorten en ontwikkelt eigen unieke samenhangende oplossingen. De voortgang van het totale project wordt voortdurend gemonitord, daarover wordt transparant gecommuniceerd, en waar nodig wordt de aanpak bijgesteld om de beoogde doelen te bereiken.

UIT TE VOEREN IN MIDDEN-LIMBURG OOST EN/OF MEER REGIO'S

Tijdens de verkenningsfase wordt via Xavier Moonen duidelijk of en welke andere jeugdregio's deze pilot willen uitvoeren en met welke focus. Midden-Limburg Oost zal dan in afstemming met Xavier Moonen en vertegenwoordigers van die jeugdregio's kijken wat er aan elkaar te koppelen valt (data, leren, ervaringen delen en interventies uitzetten).

MONITORING GERICHT OP

Afname van ACE's en verbetering van ACE hotspots op grond van lokaal te kiezen parameters.

De monitoring moet gericht zijn op aantoonbaar maken dat de gekozen steeds unieke maar wel integrale aanpak daadwerkelijk tot verbetering leidt.

TE BETREKKEN PARTIJEN

Gemeenten, regio, onderwijs, politie en justitie, zorgorganisaties, ervaringsdeskundigen, researchafdelingen, universiteit, hogeschool

EINDPRODUCT

Na de verkenningsfase en analyse van de cijfers wordt een keuze gemaakt tussen een of meerdere van onderstaande mogelijke eindproducten:

- Lokale ACE monitor gericht op ACE hotspots
- Gerichte interventies in die ACE hotspots
- Goed toegeruste deskundigen op terrein van vroegsignalering
- Evidence-based screening op trauma en de gevolgen daarvan
- Evidence-based traumadiagnostiek en traumabehandeling
- Betere individuele hulpverlening
- Evidence-based trauma sensitief werken in onderwijs, wijkteams en gezondheidszorg
- Verschillende community based interventies in de ACE hotspots
- Overdraagbaarheid van de methodiek naar andere regio's
- Nieuwe kennis die geïmplementeerd kan worden in scholing van aanstaande en huidige zorgprofessionals

2.2.2 Pilot Toegang gedwongen kader: 1G1P en Meer vertrouwen, minder controles

Aanleidingen:

- MLO: 1/3 van budget Roermond naar BJZ of door hen verwezen jeugdigen naar jeugdhulp. Hoe valt de hoogte van het budget in het gedwongen kader omlaag gebracht te worden?
- MLW wil dat cliënten in gedwongen kader eerder op- en afgeschaald worden en dat daarbij de 1G,1P,1R principe beter tot uiting komt.
- MLO: er vindt verdere analyse plaats hoe zorgtrajecten eruit zien, wat kun je anders doen?
- N.a.v. de aanleidingen is er met inhoudsdeskundige BJZ gesproken en dat leverde meerdere knelpunten op. De volgende twee aandachtspunten worden verder verkend:
 - ✓ Bureaucratische belemmeringen en te veel tijd aan administratie
 - ✓ 1G,1P,1R onvoldoende inzet: op – en afschalen

Vervolg: met MLW beide onderdelen met BJZ uitwerken in pilot

- Oktober verdere verkenning voor inrichting pilot 2019-2010
- In subsidiebeschikking afspraken verfijnen (wat gaat het opleveren)?
- Start pilot vanaf 2019

Actielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen	X
Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien	X
Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen	X
Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zo zelfstandig mogelijk te worden	X
Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt	X
Actielijn 6: Investeren in vakmanschap	X

DOEL

Op basis van de ervaren knelpunten door professionals/gezinvoogden in de toegang bij het gedwongen kader wordt in oktober 2018 verder verkend op welke wijze deze twee in een pilot worden omgezet. Het moet ertoe

leiden dat gezinsvoogden meer tijd kunnen besteden aan haar cliënten en die cliënten integraler en met regie geholpen worden.

WAAROM DRAAGT DIT BIJ AAN ONTWIKKELING

Er is sprake van toenemend gevoel of daadwerkelijk vorm van bureaucratische lasten bij gezinsvoogden. Juist vanwege de hogere risico's die het vak met zich meebrengt, lijkt er intern en extern een beroep gedaan te worden op verantwoording van de tijd. Controle is een tijdelijke remedie die slechts schijnzekerheid biedt. Als we er in slagen met meer vertrouwen en minder controle te werken, zal er al snel binnen het huidige budget veel ruimte zijn voor meer zorg.

Deze tijd kan dan besteed worden aan het 1Gezin, 1Plan, 1Regisseur principe. De manier waarop dit het beste verder vorm gegeven kan worden, wordt in de verkenning gezien.

THEORETISCHE ONDERBOUWING

In de literatuur is bewijs voor de stelling dat "controle tot meer controle leidt"

Minimaal 30% van tijd en budget van behandelaren gaat op aan diverse controle- en regelactiviteiten (vergelijk: in het MKB is dit 2%), daarnaast zijn bij alle aanbieders de administratieve afdelingen fors uitgebreid. Verder vragen controles een groot deel van tijd en budget van gezinsvoogden.

Dit draagt niet bij aan het welbevinden van kinderen en gezinnen, omdat veel tijd van de inhoud wordt gehaald.

UIT TE VOEREN IN DE REGIO'S

- MLO samen met
- MLW

MONITORING GERICHT OP

De monitoring moet gericht zijn op aantoonbaar maken dat dit ontwikkelvoorstel daadwerkelijk tot verbetering leidt. In de verkenning met BJZ Limburg wordt bekeken hoe beide doelen kunnen worden gemonitord.

TE BETREKKEN PARTIJEN

Regio's MLW en MLO

Bureau Jeugdzorg Limburg

Onderzoekers, zowel met bedrijfskundige en inhoudelijke achtergrond

EINDPRODUCT

Doelen:

1. Toets van de hypothese "met vermindering van administratie en controles is er winst in tijd/geld en gezondheidswinst";
2. Gezinsvoogden kunnen beter, sneller het principe 1Gezin, 1Plan, 1 Regisseur toepassen en waar nodig veiligheidsrisico's terugbrengen.

Resultaten behorend bij 1:

- Een model binnen Bureau Jeugdzorg Limburg om regels te schrappen en een format om simpel te monitoren en te evalueren;
- Met elkaar is de weg ingezet naar bewezen betrouwbare regelarme jeugdhulp in het gedwongen kader.

Resultaten behorend bij 2:

- Een verbetering van inzet van de gezinsvoogden op het gebied van veiligheid, inzet op meerdere domeinen en systemisch gericht.

2.2.3 Pilot Kwetsbare jongeren 18-/18+ (met of zonder LVB)

Aktielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien	X
Aktielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen	X
Aktielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden	X
Aktielijn 6: Investeren in vakmanschap	X

AANLEIDING

De gemeente Roermond en een werkgroep 16-27 jarigen uit de regio heeft een overzicht gemaakt welke activiteiten voor deze doelgroep inmiddels wordt verricht, waar ontwikkelingen plaatsvinden, waar mogelijke lacunes zitten en vooral waar de mogelijk werkzame focuspunten liggen. Daarna heeft in Midden-Limburg Oost een werkconferentie begin juli 2018 plaatsgehad waar de behoefte om extra impulsen te creëren naar voren kwam.

Als data-gedreven regio zijn we een analyse uit beschikbare data gaan maken. De eerste conclusies zijn dat er een verhoogde groep jongeren met jeugdhulp voor LVB *lijkt* te laten zien. In hoeverre dat werkelijk is, moet verder onderzocht worden, omdat de cijfers voortkomen uit het segment jeugdigen met een beperking. Deze beperking kan ook op andere vlakken liggen. We weten dat jongeren met LVB vaak (nog) kwetsbaarder zijn dan normaal begaafde jongeren. Ze worden minder herkend en overvraagt. Tevens zijn bestaande interventies voor normaal begaafden niet zonder meer van toepassing op deze groep.

Met werkgroep 16 tot 27- jarigen en beleidsteam jeugd/WMO wordt mede op grond van het ontwikkelpotentieel dat uit het Leertraject Contractering en de Social Impact Bond komt bepaald op welke wijze de pilot vanaf 2019 in de regio/lokale gemeenschappen vormt krijgt.

DOEL

Kwetsbare jongeren op de grens van 18 jaar hebben gerichte en effectieve ondersteuning bij de BIG 5: wonen, werken/onderwijs, inkomen, netwerk en inkomen/financiën. Hierbij wordt gekeken of kwetsbare jongeren met een LVB extra en andere aandacht behoeven.

DOELGROEP

Kwetsbare jongeren (met of zonder LVB) op de grens van 18 jaar.

REGIO Midden-Limburg Oost

MONITORING

Nader in te vullen waarbij ook gedacht wordt aan Hogeschool Zuyd als gewerkt gaat worden met casuïstiekanalyse.

BETROKKEN PARTIJEN

Welzijnswerk

Toegang

Aanbieders (met verstand van LVB)

Gemeenten inclusief zorgteams, teams sociale zaken

Social Impact Bond (NJI en Social Finance NL)

EINDPRODUCT

Een overzicht van werkzame principes voor het verlagen van ondersteuningsvragen bij deze doelgroep, gericht op de BIG 5.

